Samuel

Původ materiálu
Tomáš Trusina
Pořadí v lekci
12

Kdo se dnes přidává k zástupu: Samuel

Téma: Slyšet a naslouchat

Vyprávíme podle: 1. Samuelova 1,1-28; 2,1-10; 3,1-21; (7,1-17)

1. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ

a) Pro všechny věkové skupiny; příběhu spíše znalé.

Co už víte o Samuelovi? (var. Říká vám něco jeho jméno?) Co důležitého byste sdělili těm, kdo o něm neví nic nebo jen málo?

Děti si mohou vzpomenout, že Hospodin vyslyšel prosbu neplodné Chany – že Samuel uslyšel Hospodinovopovolání - že vedl Izrael proti Pelištejcům - že na přání / reptání Izraele ustanovil krále – že pomazal Saula i Davida - v tomto případě vždycky podtrhněte,co od koho Samuel „slyšel“.

b) Pro střední a starší školní věk; pro znalé.

Už jste slyšeli, že se o někom říká "ten slyší jen to, co chce?" Co to znamená? Jak se to dá zařídit - speciálními sluchátky? Koho takový člověk poslouchá nejraději? Zajímá se o cizí trápení?

Motivace naviguje k tématu "slyšet a naslouchat". Během vyprávění pak můžete připomenout, že Hospodin se o Chanino trápení zajímal, kdežto Élí a jeho synové slyšeli jen to, co chtěli. Samuel byl povolán, aby naslouchal bez předsudků, s poslušností a respektem.

c) Pro všechny věkové skupiny; příběhu spíše neznalé.

Co děláte, když chcete, aby vás někdo slyšel? (Začnete víc křičet? Zlobit? ....) A umíte se ztišit a poslouchat vy sami, když někdo mluví k vám?

Otázka nastoluje problém komunikace, toho, jaké problémy máme v tom, když chceme někoho oslovit, nebo naopak se my máme stát "slyšícími" a "poslouchajícími". Pro děti to může představovat bohaté téma. Rozhovor vám pomůže zjistit, kdo stojí o "vyslyšení", kdo jsou "nenaslouchající", a kdo naopak "slyší a poslouchá".

2. POZNÁMKY K TEXTU A JEHO KATECHETICKÉMU VYUŽITÍ

- **charakterizace pomocí jmen a jejich významu:**

Jméno **SAMUEL** znamená: *Vyslyšel Bůh*. Jeho jméno biblické podání vysvětluje dvěma "příběhy o jméně" - o vyslyšení Chany (1,20) a o naslouchání Hospodinovu povolání (3,10n). Čtenáři tak vyprávění napovídá: jde o vyslýchajícího, milosrdného a překvapivě nadějně jednajícího Boha - jemu je třeba naslouchat a jeho poslouchat. Samuele tak oprávněně můžeme představit jako toho, který slyší živý hlas Hospodinův uprostřed nenaslouchajícího lidu.

EL-KANA: *Bůh vytvořil* - ač nepatří "geneticky" do Izraele, přece z něj Bůh vytvořil člověka víry. CHANA: *Milost, Přízeň* (Ž 77,10), *prosba o přízeň* (Jb 9, 17). PENINA: *Perla* - v hebrejštině souvisí toto slovo se slovy jako *základ, opevnění, vůdce*; ona se tedy cítí jako perla rodiny a základ její další budoucnosti. ÉLÍ: *Vyvýšený, Obětník*. CHOFNI: *Bojovník, Pěstní zápasník*. PINCHAS: *Ústa z bronzu (Bronzová huba)*.

Jména v hebrejském příběhu hodně napovídají o roli postav v příběhu. Podle jmen můžeme účastníky příběhu rozdělit na dvě skupiny: Elkána a Chana závisejí už svým jménem na Božím rozhodnutí a smilování. Jejich existence je křehká a nezajišťuje ji ani rod, ani náboženská instituce. Penina, Élí, Chofni, Pinchas už naopak podle jména mají zaručené místo, dané plodností nebo náboženskou funkcí (viz i 2,28).

Osud bezdětné Chany je ve zřetelném napětí s osudem dětmi obdařené Peniny. Podobné napětí zjišťujeme i mezi Samuelem, povolaným mimo oficiální kněžskou linii, a tehdejším kněžským establishmentem, který představuje Élí a jeho synové.

Význam jmen je důležitý pro nás jako vypravěče. Dětem můžete vyložit význam jména Chana (české Anna) a Samuel.

- **bezdětnost -** v konvenčním náboženském pohledu (který ztělesňuje Penina - viz 1,6) znamenala bezdětnost Boží trest až zavržení. V příbězích izraelských pramatek (Sára, Rebeka, Ráchel) má ovšem bezdětnost hluboký teologický význam: Má-li se otevřít "další kapitola", závisí vše na tom, až otevře lůno Hospodin. Napovídá se tím, že Izrael není Božím vyvoleným a prvorozeným "od přirození". *Potentní samci a své mateřství na odiv vystavující samičky mohou udávat tón v pohanství. V Izraeli nic nezmohou - tam platí "pouhá milost". (Nico ter Linden, Povídá se...).*

Narození syna neplodné matce otevírá novou etapu v příběhu Boha a jeho lidu - narození Samuele je předzvěstí, že končí doba soudců a začíná doba královská. Podobně na motivy tohoto příběhu naváže evangelista Lukáš.

- **Chanina modlitba** (1,9-11) - je nejprve modlitbou **z hořkosti duše** (viz Jb 10, 1nn) . V pláči vylévá (srv. Ž 42,5; 1Sa 7,6) před Hospodina všechnu bídu a hořkost své zavrženosti. "Vylévání" je příznakem obnovované důvěry v Hospodina. Její modlitba tedy **není projevem odevzdanosti**, ale spíš nově rostoucí důvěry. Toto tušení se vzápětí artikuluje do **slibu**: viz v. 11. Vděčná víra, ožívající očekáváním, také ví a respektuje, že darované patří Hospodinu. Její **slib** zní jako parafráze ustanovení z Nu 6,2.

- **závěrečná část příběhu** (1S 1,20-28) je nesená vděčností a věrností (srv. Ž 116,12.14nn). Jestliže se Hospodin ukázal jako věrný, hodný důvěry, vyslýchající prosby, osvědčuje víra vděčnost a věrnost: Hospodin *dal* - JÁ *oddávám* (v.28). Splnění slibu, tj. odevzdání Samuele, nepředstavuje pro Chanu ztrátu, ale "logické" pokračování příběhu, který s ní začal Hospodin.

- **Chanina píseň** - (1S 2,1-10) je ozvěnou radosti Sáry (Gn 21,6-7) a předzvěstí radosti Marie (L 1, 46nn). Je to písnička lidu víry, který poznává, že uprostřed tohoto světa není s Božími sliby odsouzen k zániku a hynutí. Vyzpívává radost z překvapivých činů naděje, vyznává, že Hospodinovo dílo spásy začíná vždy z opačného konce, než napovídají náboženské a společenské konvence (v. 4-8; srv. Ž 113,7-9). Jedinečnost této spásy má za úkol ztělesnit pomazaný, mesiáš (v. 10). Vyznavačská linie této písně je jednou z důležitých os biblického svědectví, přiznává se k ní i evangelista Lukáš, když ji ve svém vyprávění vkládá do úst Marii. V české písňové tradici máme tento hymnus dobře zpracován v písni Má duše Boha velebí.

- **slovo bylo vzácné (3,1) -** dosl.***dělo se zřídka.*** Přestože slouží Samuel ve svatyni, na místě prosyceném náboženskými rituály, neznamená to samosebou blízkost věrohodného a nasměrovávajícího slova, jak ho zvěstovali proroci. Vypravěč od začátku směřuje pozornost k vztahu Boha a jeho lidu, postavenému nikoli na kultické praxi, ale na "oslovování a naslouchání".

-**trojí Hospodinovo zavolání**- jde především o stvrzení, že se nejedná o klam a šálení, ale skutečné Hospodinovo zavolání. Trojí opakování zároveň charakterizuje Élího - jeho problémem je duchovní slepota a hluchota. "Špatně slyší" - neumí naslouchat a nerozpoznává Hospodinovo zavolání. Élí není hluchý jen k Božímu zavolání, už předtím se projevila jeho "hluchota" vůči prorockému varování (1S 2,29).

- **Samuelova postava nese** vedle soudcovských i zřetelné**prorocké rysy.** Jeho naslouchající poslušnost rámuje jednogenerační krizi izraelských kmenů (1S 4, 1-7,2), do níž vyústilo Élího soudcovství. Když pak v modlitbě křičí za ohrožený lid, Hospodin ho vyslýchá (1S 7,8). Když ovšem Izrael přijde, že chce krále, říká mu Hospodin "vyslechni je" (8,7.9), čímž charakterizuje neposlušnost lidu i dvojznačnost královské funkce.

3. FORMULACE TÉMATU

Jako průvodní téma navrhujeme motiv **slyšet a poslouchat**: Modlitba matky Chany vyjadřuje důvěru, že Hospodin **vyslýchá** prosby zapomenutých a přehlížených, jako je ona. Toto rozpoznání víry pak vděčně vtělí do jména Samuel: **Bůh vyslyšel**. Příběh této postavy tohoto jména pak dosvědčuje, že Hospodinovu oslovení je potřeba **naslouchat** s opakovanou pozorností (Mluv, tvůj služebník slyší). Samuelova postava zve k důvěře, že Hospodin "slyší", a zároveň zavazuje k pozornému naslouchání, čím nás on chce oslovit.

4. ÚSKALÍ TEXTU, TÉMATA A LINIE PŘÍBĚHU

- **téma** Božího slyšení úzce souvisí i s modlitbou. Vyprávění by mělo podtrhnout modlitbu jako postoj otevřenosti, nikoli vypočítavosti. Budete-li vyprávět o Chanině slibu zasvětit syna Hospodinu (1,11), je třeba vystříhat se náznaku, že jde o jakýsi **"zbožný handl".** Slibuje se odvděčit ve chvíli, kdy na svou prosbu nemá žádnou odezvu. Z jejího slibu mluví naděje, nikoli vypočítavost. Důvěra naslouchajícímu Bohu je v celém příběhu propojena s postojem člověka, resp. Božího lidu, který se učí vždy znova naslouchající věrnosti.

Dětem může být blízké, že Samuel sloužil ve svatyni v Šílo odmalička a ještě **jako nedospělý (mládenec) byl povolán**. Můžeme zdůraznit tuto perspektivu, zejména ono "tvůj služebník slyší". I děti jsou povolány k naslouchání.

Nesmíme však zapomenout, že pro starozákonního čtenáře byl nositelem věrohodného poselství stařec, a povolání mládenečka znělo nezvykle, ne-li provokativně. Dnešní mentalita

naopak nekriticky vzývá mládí, soustředí se na děti a oslabuje či znevažuje vzpomínky a moudrost stáří.

- **příběh rodiny a jednotlivců** má zároveň "kolektivní rozměr". V SZ příbězích jednotlivců a rodin (např. praoteckých, ale podobně i v našem případě) jde o vyznání a cestu Izraele, Božího syna, prvorozeného - uprostřed světa a jeho dějin. Náš způsob čtení SZ nás vede k tomu, abychom tyto příběhy vnímali pouze v individuální rovině. Proto je potřeba jasně si uvědomit a povědět, že jde o příběhy modelové a že do jednajících postav se promítá kolektivní zkušenost víry (a nevěry) Izraele. Právě tato rovina je pak vyzdvižena v Chanině chvalozpěvu.

- v dnešní době se stává čím dál větším problémem **bezdětnost**. Pokud toto téma děti otevřou, připomeňte, že v příbězích tohoto ražení (viz Abraham a Sára a pod.) má motiv nepolodnosti především "zvěstný význam" (viz klíčové pojmy).

- **přímé oslovení Samuele** (3,4-14) si nepředstavujme tak, že Samuel "slyšel hlasy". Oslovení a povolání svědka není záležitostí psychického vykolejení a nemusí být ani zprostředkováno mimořádnými okolnostmi. Oslovením Samuele dává Hospodin najevo Élímu, že s ním a jeho rodem se už nepočítá a že si vybírá "mladého outsidera". Můžeme však přitom děti upozornit na to, že Bůh nás oslovuje právě takovými příběhy, že jsme voláni k naslouchání a k vlastní, samostatné odpovědi. "Tvůj služebník slyší" může být naše odpověď pokaždé, když z příběhů Zástupu svědků zaslechneme něco podstatného i pro sebe.

- É**lí není "chudák táta"**, z něhož si synové nic nedělají, ani bezbranný stařec. Jako stařec a soudce byl vážený. Z prorockého napomenutí vysvítá, že je spíš "funkcionář", který nejvíc ze všeho spoléhá na samospasitelnost vlastní náboženské instituce, kněžství. Proto nedokázal účinně zjednat nápravu.

5. OSNOVY VYPRÁVĚNÍ

Motivační uvedení směřují k tématu slyšení. V jeho perspektivě nabízíme i osnovy příběhu a nástin převyprávění. Komentáře, kudy od odpovědí, situace a znalostí dětí k vyprávění

příběhu, najdete přímo u jednotlivých motivací.

a) Osnova pro mladší školní věk

počítá s motivací typu C

I. Motivace (c)

II. Hospodin VYSLYŠEL pláč neplodné Chany

III. Chana oslavuje Boha, který povyšuje odstrčené a bere půdu pod nohama sebejistým

IV. Elího synové jsou si jisti zděděnou rodovou příslušností a NEPOSLOUCHAJÍ varování

V. Samuel USLYŠEL povolání ke kritice Élího

Osnově odpovídají body I. - IV. z Vyprávění (bod 8).

*Budete-li potřebovat **převyprávění pro předškolní skupinu**, najdete ho v Tinie de Vries, Tím vše začíná. str. 87-89 (Soustřeďte se především na Povolání Samuela). Nebo můžete užít první poloviny vyprávění Luďka Rejchrta ze zpěvníku Zpívejte s námi č. 11 (Zpívejte s námi str. 39). Vynechejte však dogmatizující poslední třetinu.*

b) Osnova pro střední a starší věk

Osnova počítá s motivací "a" nebo "b". Samuele potkáváme přímo v Šílo. Zpětně se připomene (patrně známý) příběh o ponížení a modlitbě Chany. Začneme-li Samuelem, vyvarujeme se toho, aby se příběh stal příběhem Chany. V bodě III. předpokládáme spolupráci dětí, které spolu s námi příběh Chany připomenou. V bodech IV.-VI. můžete využít a rozvinout předložené vyprávění.

I. Motivace

II. Malý Samuel slouží ve svatyni v Šílo, kde velí Élí a jeho dva synové

III. Kde se tam takový malý vzal? - Hospodin VYSLYŠEL prosbu neplodné matky

IV. Samuel USLYŠEL povolání ke kritice Élího a stal se jeho nástupcem

V. Samuel USLYŠEL v době krize povolání ke znovuspojení Božího lidu (shromáždění v Mispě)

VI. Samuel vede proti Pelištejcům jako ten, který slyší Hospodina.

6. A) K PRÁCI S PRACOVNÍM LISTEM

Pracovní list lze použít kdykoliv; některé části však sami vybízejí k vypracování před, během či až po vyprávění.

Co už o něm vím?

- lze využít v úvodu (viz bod **1 Motivační uvedení**); v motivační části mohou děti samy heslovitě vpisovat anebo v symbolech zobrazovat, na co si ze Samuelova příběhu vzpomenou.

Co nám zpívá na naši cestu víry?

- během vyprávění či po něm můžete s dětmi vymyslet sloku o Samuelovi do písně: *A zástup stále přichází a zas jde dál*... a napsat ho na pracovní list. (viz bod **6 Liturgický rámec**, Písně)

Kde se jeho písnička ozývá v bibli?

- *lze využít během či po vyprávění zejména se staršími dětmi. Děti pracují samostatně. Při práci si dávají Samuelův příběh do souvislosti s jiným biblickým příběhem, hledají podobnosti či odlišnosti a zamýšlí se nad tématem.*

- Přečtěte s dětmi oddíl z Deuteronomia 6,4-9 "Slyš Izraeli". Které motivy z oddílu se v příběhu opakují? (např. uslyšet o Hospodinově jedinečnosti, předávání víry dětem - které mají též "slyšet"...) Kteří rodiče z příběhu vštěpovali dětem "Budeš milovat Hospodina“?

- nebo přečtěte oddíl Římanům 10,12-15. Oddíl se týká centrálního důrazu, že zvěst o záchraně přijímají bez rozdílu všichni, kdo vyznávají příběh Páně, tj. Ježíšův jako příběh záchrany. Apoštol klade v této souvislosti řadu otázek, opět s centrálním motivem slyšení, viz verše 14-15. Zkuste s dětmi jednotlivé otázky z tohoto oddílku přiřadit k jednotlivým etapám Samuelova

příběhu.

Co mě v příběhu oslovilo? Za co bych chtěl prosit?

Větší děti mohou samy něco napsat. Krátkou prosbu mohou děti vytvořit jednotlivě anebo ve skupince (viz 9 modlitba). Společně si pak můžete náměty přečíst a promluvit o nich a také se společně pomodlit.

Moje okénko

Prázdné místo slouží buďto k vymalovávání po vyprávění;

Nebo se pokuste s dětmi najít a nalepit vhodný obrázek k tématu. Tento bod je vhodné nechat jako „domácí úkol“ s tím, že je nutné se k němu vrátit při příštím setkání. Budete-li se hledání obrázku věnovat hned po vyprávění, předpokládá to, abyste měli po ruce několik obrázkových časopisů, ve kterých budou děti moci hledat vhodný obrázek k tématu. To vyžaduje určitou přípravu.

6. B) K PRÁCI S POSTAVIČKAMI

Předkreslené postavičky jsou prototypy postav: radující se, spící, kráčející, strnulá, vládnoucí, v modlitbách. Vyberte - nejlépe po vyprávění i práci s pracovním listem - s dětmi jednu, která podle nich nejlépe charakterizuje Samuele; čím procházel, co prožíval. Obkreslete, vybarvěte a dokreslete výraz ve tváři, či všelijak jinak ozdobte, vystřihněte a zavěste do řady svědků za poslední postavu, v tomto případě Samsona.

6. C) TIP NA AKCI

akce - jedna (či více) námětů na nějakou akci - hru, činnost, pohyb...

6. D) PODNĚTY K ROZHOVORU

- proberte příběh a jeho postavy a zkuste je rozdělit na osoby "vážené" a osoby "obyčejné" či pohrdané. S kterými Bůh počítá pro své další dílo?

- mají naše prosby větší šanci na vyslyšení, když Pánu Bohu něco dopředu slíbíme?

- kdo si kdy Chaninu písničku taky zpíval? (Zpívala ji Sára, když se dočkala Izáka ..., Marie při tom úplně nejslavnějším začátku, narození Ježíše, ... zpívali ji ti, kdo si nenechali namluvit, že komunisti znormalizují společnost a církev navěky; zpívají si ji ti, kdo usilují odstranit ze společnosti pohrdání a zastávají se odstrkovaných a posmívaných.)

- znáte nějakou rodinu, kde se kazatelské povolání dědí z generace na generaci? Myslíte, že je to dobře?

- jak by se dala označit Samuelova zpráva pro Élího: povýšený odsudek - kamarádské varování - vážná kritika *(vyberte jen jednu možnost)*?

- vyřizoval Samuel Élímu Boží vzkaz se zadostiučiněním?

- neměl Samuel Boží vzkaz starému Élímu z ohleduplnosti zamlčet?

7. LITURGICKÝ RÁMEC

Vstupní verš: *Hospodin je Bůh vševědoucí, neobstojí před ním lidské činy. Zlomen je luk bohatýrů, ale ti, kdo klesali, jsou opásáni statečností. Sytí se dávají najmout za chléb, hladoví přestali lačnět. Neplodná posedmé rodí, syny obdařená chřadne. (1S 2,3-5)*

Písně:

Průvodní:

Chci tě Bože slyšet, promluv,

zpíval Samuel už zamlada.

Učil potom takhle slyšet

ten zástup, který přichází a zas jde dál....

nápěv Marie má dítě, S 181):

Temnou divnou mlhou (D 692); Nás zavolal jsi, Pane (BTS 47); To já, ó Pane můj I. (NP 24, S 333); Nezná tu nikdo (NP 29, S 217); Chci Pána slaviti (EZ 167,4- 6); Má duše Boha velebí (BTS 29, NP 84, S 176, D 627); To já, ó Pane můj II. (NP 62, S 331); Aj, Pán kraluje (EZ 99, 1-4); Až

potud nám pomáhal (EZ 550)

Čtení: 1S 3,1-9

8.VYPRÁVĚNÍ

I. VĚŘÍM, ŽE MNE SLYŠÍŠ

V době soudců (jako byl Gedeon nebo Samson) žila na izraelských horách rodina. Zámožný muž, který - jak to v Izraeli tehdy bývalo - měl dvě ženy. Nebyly na tom stejně. Jedna měla děti, zatímco druhá byla bezdětná. Jmenovala se Chana (Anna), tedy *Milostí obdarovaná*, ale cítila se přesně opačně. Nedostala jsem děti, a to znamená, že mě nikdo rád nemá, a určitě ne Hospodin. Ta druhá, co děti měla, ji také pěkně ponižovala.

Každý rok chodila celá rodina Bohu děkovat do svatyně v Šílo. Všichni se těšili, jaká to bude slavnost a jak se tam na hostině najedí a napijí. Ale Chaně tam bývalo ještě hůř a trápila se kvůli svému údělu tak, že nic nejedla ani nepila. Když zas jednou přišli na slavnost, řekl jí muž: "Chano, k čemu to je, takhle se trápit a plakat? Jen si nemysli, já jsem s tebou a mám tě rád." Když to takhle Chana uslyšela, řekla si: "Třeba nejsem nemilovaná. Třeba mě Bůh vyslyší." A šla do svatyně a tam se modlila.

Její modlitba byla ze začátku samý pláč a nářek: "Podívej se Bože, co jsem zač, jaké mám trápení, jak se mi posmívají." Ale když takhle chvíli vylévala Hospodinu své srdce, začala za chvíli mluvit jinak: "Hospodine, já věřím, žes na mne nezapomněl. Věřím, že mne ztrápenou slyšíš. A jestliže se na mne rozpomeneš a dáš mi syna, kdyby se něco tak nádherného stalo, bude sloužit jen a jen tobě."

II. VYSLYŠEL BŮH

Chana se modlila šeptem. Od vrat svatyně na ni koukal starý kněz Élí. Dostával čím dál větší zlost. Co to tu ta ženská provádí? Určitě se na hostině opila! A obořil se na ni: "Přestaň pít! Koukej, jak tady vyvádíš..." Ale Chana se bránila: "Já jsem se modlila, opravdově, z hloubky srdce! Vylévala jsem Bohu všechno své trápení..." Na to jí starý Élí nic nemohl říct. A tak jen zabručel požehnání: "Jdi v pokoji, a Bůh ať vyslyší tvou prosbu."

Pro Chanu jakoby se změnil svět: Ano, svěřila jsem Hospodinu všechno svoje trápení. Ať to dopadne jak chce, určitě mě vyslyšel. Teď mohu žít v pokoji.

A když pak šli domů, znělo jí pořád to slovo: Jdi v pokoji. A znělo jí i večer, když šli spát, a znělo jí, i když zjistila, že bude maminkou, a znělo jí, když se jí nakonec narodil syn. A protože nezapomněla, jak to všechno bylo, a kdo ji slyšel a vyslyšel, dala svému synu jméno Samuel. Víte, co znamená? "VYSLYŠEL BŮH." To jméno je vlastně kratičká písnička: Bůh slyší nářek ztrápených, opuštěných a ponížených. Nezapomíná na nás, dává nám novou naději.

III. NEUMÍ NASLOUCHAT A POSLECHNOUT

A nás teď bude zajímat, zdali bude SLYŠET a POSLOUCHAT také Samuel. Když Chana Samuele odkojila (to mu byly tak tři roky), šli zase do svatyně v Šílo. Starý kněz Élí (co nerozuměl Chanině modlitbě) tam ještě pořád seděl a Chana mu pověděla: Já jsem tady kdysi Hospodinu vylévala svoji bolest a hořkost. A on mě vyslyšel, smiloval se nade mnou, dal mi tohoto chlapce. A tak já ho teď dávám jemu. Nech si ho tady, ať se u tebe učí slyšet a poslouchat Hospodina.

Élí byl starý, mnozí lidé chodili k němu o radu. Říkalo se, Élí, to je starý praktik, ten se vyzná. Jenže vyzná se i v tom, jak slyšet a poslouchat Hospodina? Své dva syny to nenaučil. Měli sloužit Hospodinu ve svatyni, ale byli to známí vyžírkové. Hleděli hlavně na to, aby se měli dobře sami. Mysleli si, že mají jako kněžští synové protekci i u Hospodina. Chlapec Samuel se u Élího naučil leštit svícny ve svatyni, urovnávat přehozy, jak správně umývat nádobí na oběti. Ale nikdy od něj neslyšel, jak NASLOUCHAT Bohu. Jak slyšet příběh či písničky o Hospodinu, které dodají opravdovou naději, nebo sílu a odvahu zastat se pravdy.

Ale pak se jednou v noci stala zvláštní věc. Elí usínal v posteli ve svém pokojíku, kdežto Samuel uvnitř svatyně. Měl službu u truhly smlouvy. A najednou uslyšel, že ho někdo volá. Hned vyskočil a povídá ´Tady jsem, už jdu´ - a utíkal za Élím. Ale Élí jen zabručel: ´Co mne budíš? Já tě nevolal...´ - a otočil se na druhý bok. Za chvíli Samuel zase slyší, někdo mne volá jménem, ´Samueli!´ A zas utíká za Élím, a Élí zas jen: ´Co mne budíš? Já tě nevolal...´ Jenže, když k Élímu Samuel přiběhl potřetí, došlo mu, že si Samuele volá Hospodin! Já ho sice naučil leštit svícny, urovnávat přehozy a umývat obětní nádobí, ale nenaučil jsem ho takovému volání naslouchat - a poslechnout!

IV. CHCI TĚ SLYŠET A POSLOUCHAT

Élí poradil Samuelovi: "Až příště uslyšíš, že tě takhle volá jménem, osobně, neutíkej pryč. Zůstaň stát, a s úctou, ale taky s velkou důvěrou řekni 'MLUV HOSPODINE, protože já před tebou nechci utíkat, ALE CHCI TĚ SLYŠET A POSLOUCHAT.`“ A takhle potom Samuel na další zavolání odpověděl: „MLUV HOSPODINE, protože já před tebou nechci utíkat, ALE CHCI TĚ SLYŠET A POSLOUCHAT.“

Bylo to hrozně zvláštní, že místo ke zkušenému praktikovi Élímu promlouvá Hospodin k malému Samuelovi. A navíc od něj uslyšel Samuel nepříjemné věci: „Vyřídíš Élímu, že jeho dva synové mne nechtějí SLYŠET a poslouchat, i když slouží v mé svatyni, a tak si místo nich zavolám ke službě někoho jiného. Místo jistých a pyšných si zavolám tebe, Samueli. Tvoje matka zjistila a vyznala, že já slyším ztrápené a ponížené. A ty budeš naslouchat mně a budeš znova učit slyšet celý můj lid.“

V. PŘESTALI JSME POSLOUCHAT

Samuel vyrůstal v době, kdy na tom byl Boží lid hodně špatně. Élího synové ztratili v boji proti Pelištějcům truhlu smlouvy. Izraelci si pak uprostřed nepřátel připadali stejně opuštění a bez naděje, jako kdysi Chana, když neměla děti. A připadalo jim, že od Hospodina se už žádného zastání a pomoci nedočkají.

Samuel ale ani v takové době nezapomněl na úkol od Hospodina: „Budeš znova učit slyšet celý můj lid.“ Chodil od vesnice k vesnici a od městečka k městečku. Vyprávěl příběhy o Hospodinu, a učil roztroušený Boží lid naslouchat. Pak, po dlouhých dvaceti letech, svolal celý Izrael do města Mispy. Vyznávali tam: „Zapomněli jsme na tebe, Hospodine. Přestali jsme poslouchat, co nám chceš povědět. Přestali jsme věřit, že jsi naším Bohem. Odpusť nám to. Nauč nás znova naslouchat ti a důvěřovat.“ Jako kdysi tekla bolest z Chany, teklo z nich teď tohle vyznání vin.

VI. …ALE TY VYSLÝCHÁŠ

A mohli také poznat, že je Hospodin skutečně slyší. Když totiž pelištejští okupanti uslyšeli, že se rozehnaný Izrael znovu shromáždil, vytáhli do boje, že ho ztrestají. Izraelci dostali hrozný strach. Ale neutekli. Obrátili se na Samuela: „Volej k Hospodinu, ať nás vysvobodí. Věříme, že tě vyslyší.“ Samuel prosil s touhle důvěrou Hospodina. A Hospodin jeho prosbu vyslyšel. A rozprášil Pelištejce a vysvobodil svůj lid. A tahle svoboda jim vydržela po celou dobu, co je Samuel učil naslouchat Hospodinu.

9. MODLITBA

Slyšíš pláč opuštěných, Bože Samuelův, a naslouchášutrpení ponížených. Otevíráš uši i srdce a učíš naslouchat. Tak obnovuješ věrnost a naději. Děkujeme, že patříme do zástupu těch, kdo ti vždy znova smějí naslouchat. Amen

Cílová skupina

Univerzální

Katechetické cykly

Zástup stále přichází...

Biblický odkaz (kat)

1 Samuelova 1,1–28

1 Samuelova 2,1–10

1 Samuelova 3,1–21

1 Samuelova 7,1–17